
POWRÓT MIAST KU RZEKOM

PERSPEKTYWA EKONOMICZNA I SPOŁECZNA

Łukasz Jurkowlaniec

Pracownia Rozwoju Lokalnego

PO CO MIASTU RZKA?

Rzeka jako fundamentalny czynnik miastotwórczy

Od zarania dziejów rzeki stanowiły kluczowe czynniki sprzyjające zakładaniu miast. W starożytności rzeki były symbolem życia, zapewniały dostęp do wody, użyźniały gleby.

W projekcie idealnego miasta Leonarda da Vinci (1487 r.) rzeka stanowiła warunek sine qua non (niezbędny) dla utrzymania higieny i transportu towarów, łącząc wymogi praktyczne z estetycznymi..

OD DEGRADACJI DO REWITALIZACJI

Przemiany gospodarcze i społeczne zmieniały postrzeganie rzek w miastach. Od ważnych funkcji obronnych, przez industrialną marginalizację aż po próby „ujarzmienia” i „przywracania” rzek miastom.

BERT SAWICKI

MIASTA PLECAMI DO RZEKI

Degradacja historyczna i funkcjonalna

Utrata funkcji obronnych, handlowych i transportowych spowodowała marginalizację funkcji rzek.

Efekt odwracania się od rzek wzmocniła też rewolucja przemysłowa, która spowodowała intensywne wykorzystywanie terenów nadrzecznych.

Błędne przekonanie o tym, że „ujarzmianie” rzek (prostowanie, betonowanie) zapobiegnie powodziom.

POWRÓT MIAST KU RZEKOM

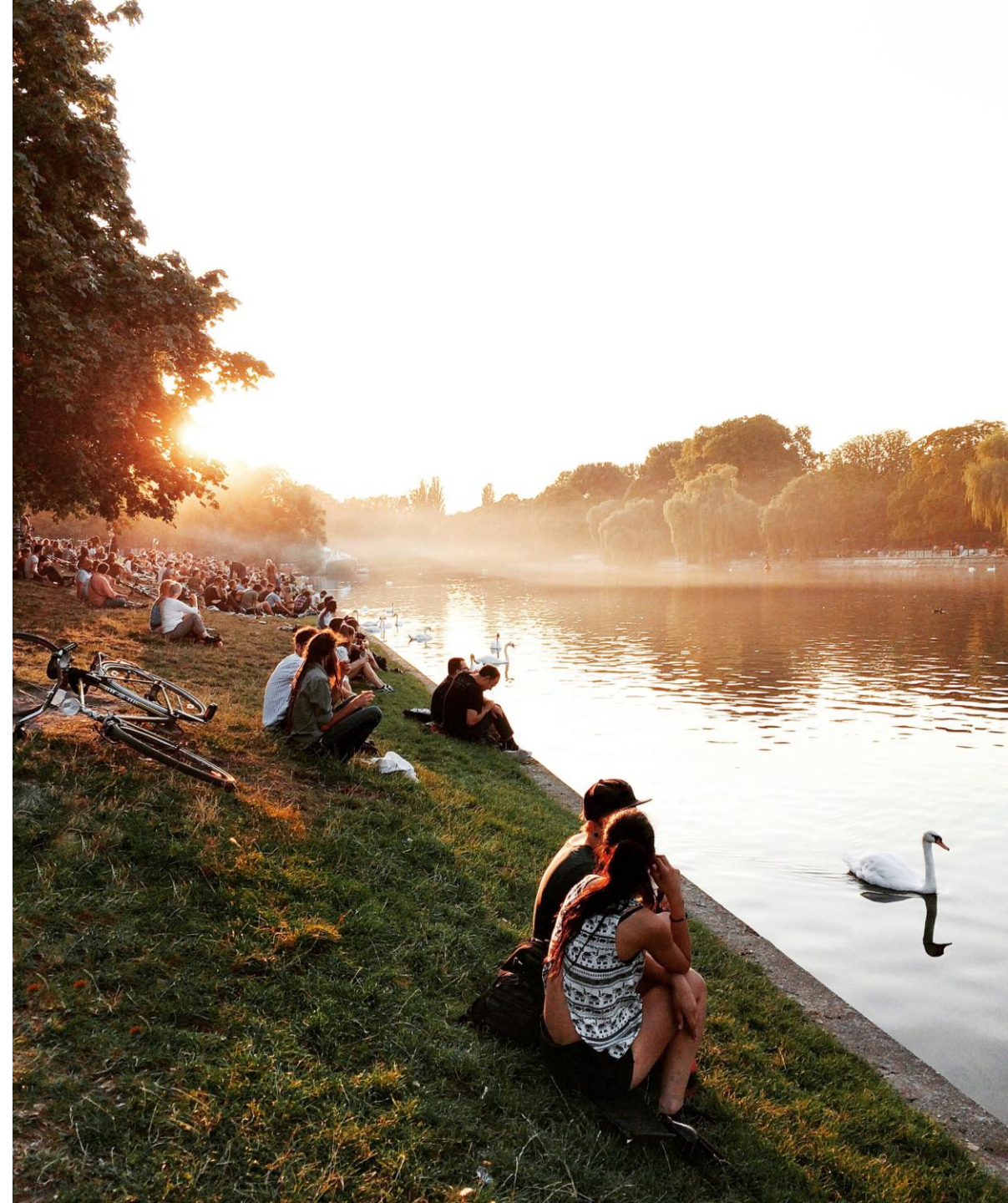
Rewitalizacja

Waterfront

Renaturyzacja

FUNKCJE OŻYWIONYCH RZEK

Funkcje społeczne i kulturowe

FUNKCJE OŻYWIIONYCH RZEK

Funkcje ekonomiczne

FUNKCJE OŻYWIIONYCH RZEK

Funkcje przestrzenne i ekologiczne

DOBRE PRAKTYKI REWITALIZACJI

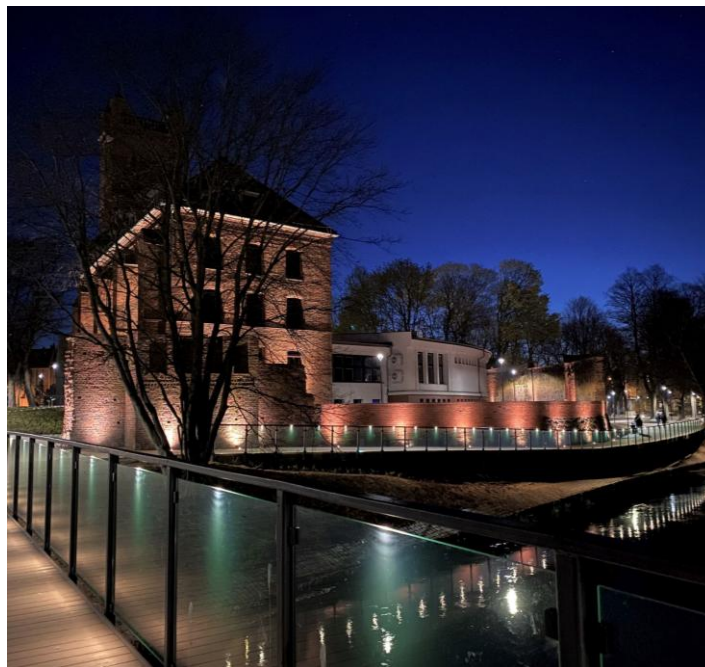

BYDGOSZCZ

POLSKI EFEKT BILBAO

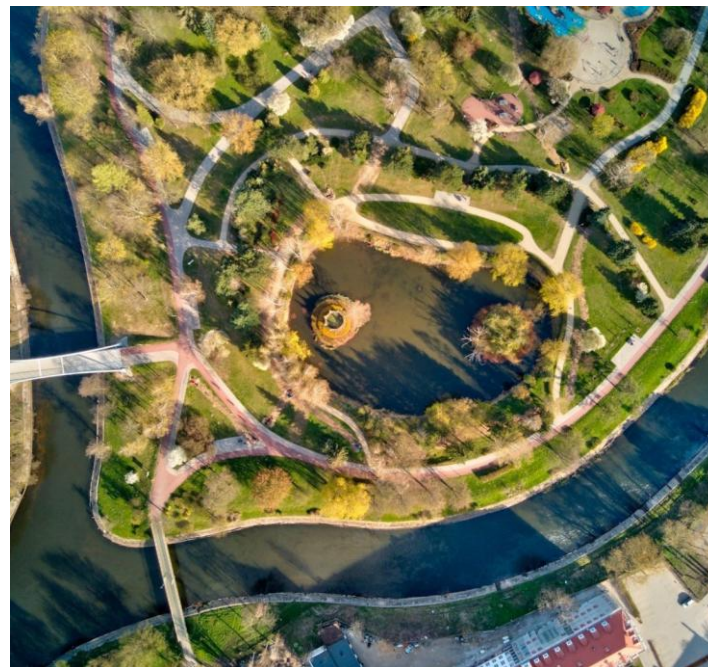
Działania rewitalizacyjne: Na Wyspie Młyńskiej dokonano udanej adaptacji obiektów przemysłowych na cele kulturalne i rekreacyjne. Rewitalizacja odcinka Starego Kanału (projekt REURIS) skupiała się na stworzeniu uporządkowanej przestrzeni publicznej. Przy renowacji kanału, który ma historycznie prosty bieg, celowo unikano meandrowania, które byłoby elementem obcym. Ożywienie nie sprowadziło się tylko do realizacji inwestycji, ale także m. in. do budowy oferty kulturalnej (np. Rzeka muzyki).

SŁUPSK

BULWARY RZEKI SŁUPI

Działania rewitalizacyjne: Przebudowa Bulwarów Rzeki Słupi. Inwestycja objęła budowę trzech nowych kładek łączących m.in. Plac Muzealny z Basztą Czarownic i Rynkiem Rybackim, miasto podzielone przez rzekę na dwie części, stało się lepiej skomunikowane i w pełni dostępne dla jego mieszkańców. Zagospodarowanie nabrzeży umożliwiło zarówno słupszczanom, jak i turystom odwiedzającym miasto, dostęp do instytucji, które w historycznych obiektach zabytkowych położonych wzdłuż rzeki realizują działalność kulturalną, animacyjną i aktywizacyjną, tj. Bałtyckiej Galerii Sztuki Współczesnej, Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Muzeum Pomorza Środkowego.

RZEKI NIEZNANE

REWITALIZACJA MAŁYCH MIAST

Działania rewitalizacyjne w mniejszych miastach: Zakole Drwęcy (Brodnica),
Rewitalizacja nabrzeży Gwdy (Piła),
Rewitalizacja nabrzeży Brdy (Koronowo) .

WYZWANIA I PERSPEKTYWY

Integracja i planowanie

Konieczna jest zmiana myślenia z „**ujarzmiania**” rzek na dostosowywanie funkcji i formy zabudowy do warunków hydrologicznych i przyrodniczych.

Bariery formalne i prawne

Rewitalizację utrudnia m.in. **rozdrobniona i niedoprecyzowana struktura własności** oraz wysokie koszty wykupu gruntów.

Udział społeczności i edukacja

Konieczne są m. in. działania edukacyjne towarzyszące projektom renaturyzacyjnym, które wyjaśnią procesy działania rzeki i zwiększą przyzwolenie dla obszarów o bardziej naturalnym charakterze, przeciwdziałając lękowi przed dzikością.

RZEKI TOŻSAMOŚCI...

